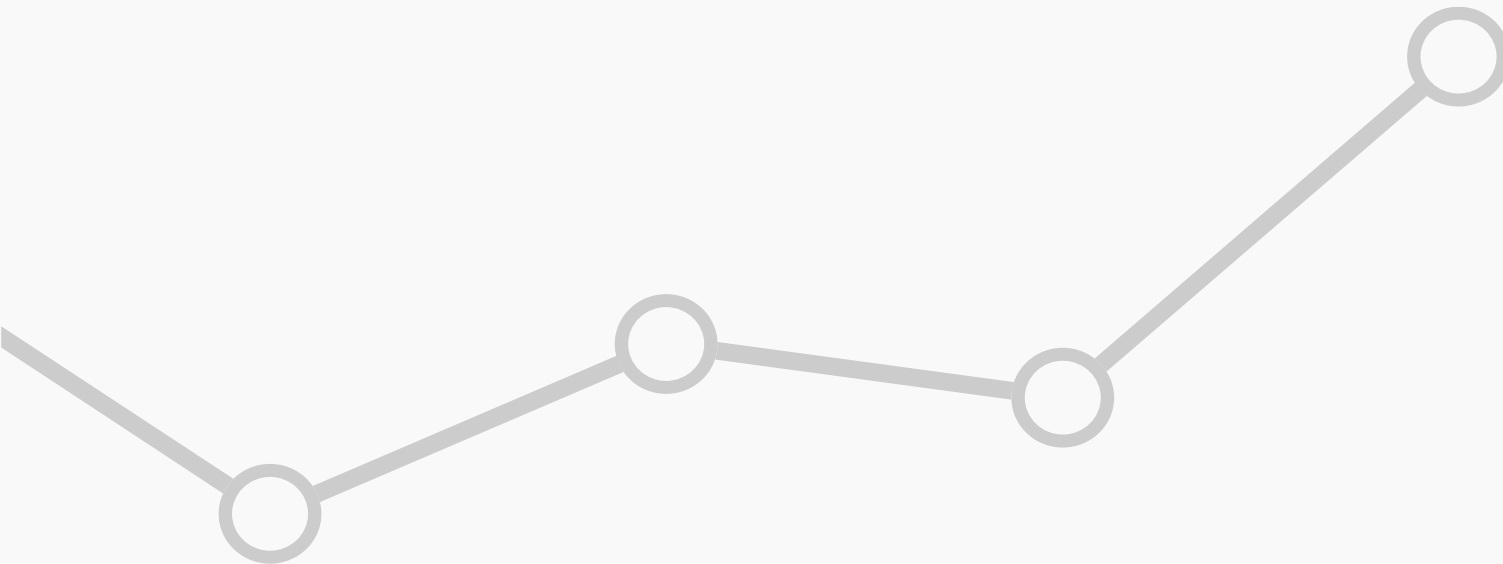

Postavení starších osob v nezaměstnanosti

Ondřej Hora a Miroslav Suchanec

Cíle podkladové studie

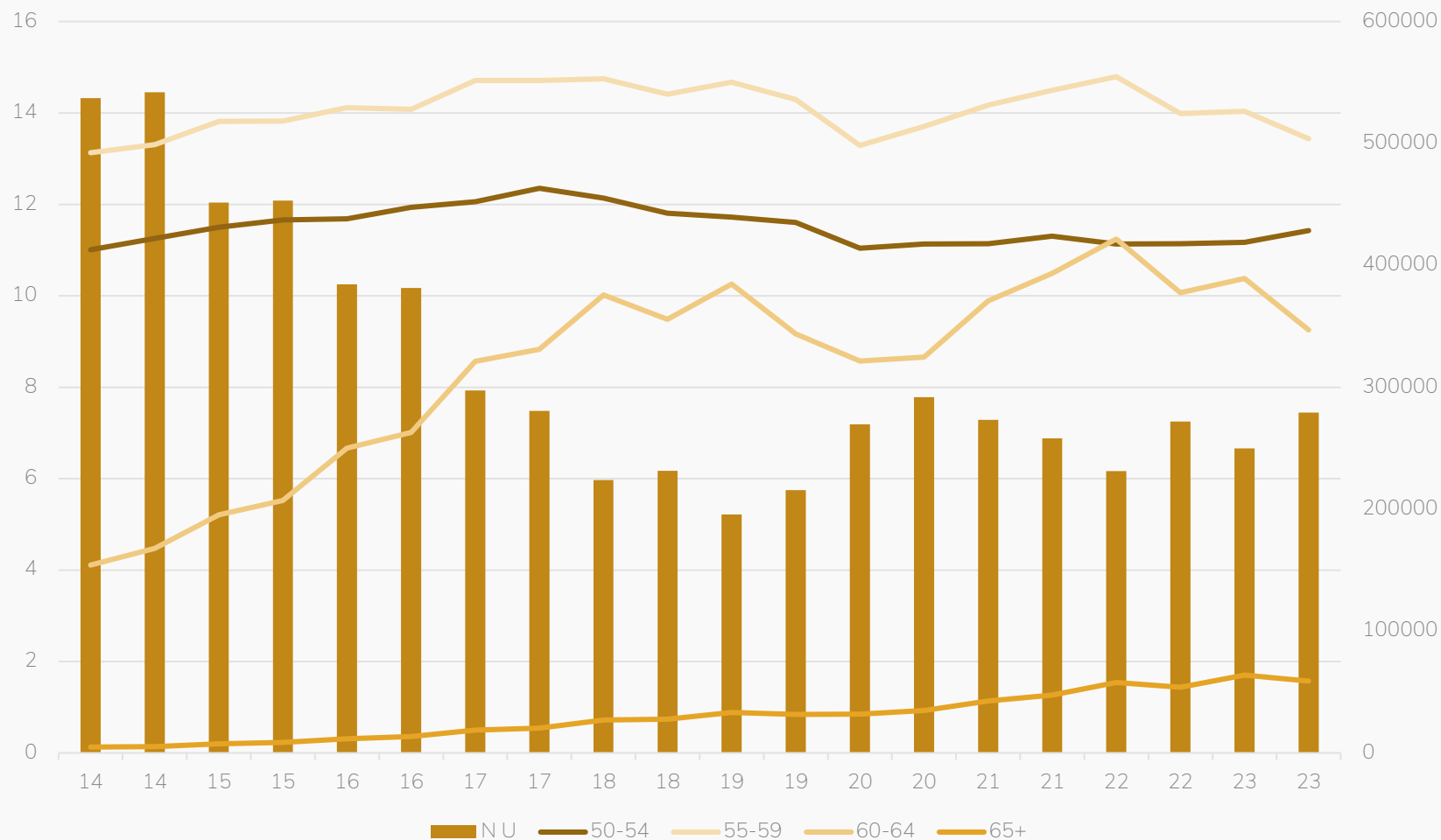
Podkladová studie (O), dokončena.

- Kdo jsou starší uchazeči o zaměstnání?
- Ukazuje schopnost najít si zaměstnání ve vyšším věku a tím i znevýhodnění či „rizikovost“ uchazečů.
- Co určuje postavení starších osob v nezaměstnanosti?
 - 1) Struktury uchazečů o zaměstnání
 - 2) Odchody z nezaměstnanosti
 - 3) Specifická situace osob 60+
 - 4) Zastoupení v opatřeních politiky zaměstnanosti
 - 5) Multi-variační analýzy

Metodologie studie

- Data OKPráce za rok 2019, evidence zařazených osob
- Popis dat: Kontingenční tabulky
- Čtyři věkové skupiny: 50–54, 55–59, 60 + let, 40–49 (srovnávací)
- Všichni uchazeči, kteří byli v roce 2019 alespoň jeden den v evidenci
- Sledujeme především toky z nezaměstnanosti ve zvoleném období.
- Tři časové body: 180, 360 a 720 dnů (kdo již odešel, kam).
- Limity: vliv covidu-19
- Multi-variační analýzy: Coxova regrese.

Vývoj struktury uchazečů podle věku (14–23)

Struktura uchazečů v jednotlivých věkových skupinách

	40–49 let	50–54 let	55–59 let	60+ let
Muži	46	47,2	46,8	64,8
Ženy	54	52,8	53,2	35,2
Základní a bez vzdělání	21,4	22,6	22,1	24,5
Středoškolské bez maturity	43,7	45,7	46,2	47,5
Středoškolské s maturitou	24,5	23,9	23,5	19,5
Vysokoškolské	10,4	7,8	8,2	8,5
Dobrý	69,6	53,6	44,3	38,8
Zdravotní znevýhodnění	17,7	24,3	26,2	29,2
Částečně invalidní	7,9	14	18,4	19,4
Plně invalidní	3,7	7,2	10,3	11,4
Neuvedeno	1,2	0,9	0,8	1,2
Exekuce v roce 2019	9,5	8,9	6,7	4,6
Celkem	126 356	54 330	60 102	48 129

Důvody odchodu z evidence podle věkových skupin

	období	Našel si práci	Osobní a rodinné důvody	Sankční vyřazení	Z neznámého důvodu/na vlastní žádost	Zařazen na dotované místo	Zůstal v evidenci
40–49 let	D180	46,1	0,8	7,1	4,2	0,8	41
	D360	57	1	10,9	6,7	1,7	22,7
	D720	61,3	1,1	12,9	8,4	2,7	13,5
50–54 let	D180	37,2	0,7	5,4	2,7	1,2	52,8
	D360	49,8	0,9	8,5	6	2,7	32,1
	D720	55,2	1,1	10,8	8,3	4,2	20,4
55–59 let	D180	28	0,7	3,9	2,8	1,4	63,1
	D360	38,8	0,9	6,4	7,1	3,4	43,4
	D720	45,2	1,3	8,4	12,9	5,3	26,9
60+ let	D180	11,9	0,6	2,8	9,7	1,2	73,8
	D360	16,6	0,9	4,7	24,3	2,4	51,1
	D720	19,3	1,2	6,5	38,2	3,4	31,4

Skupina 55–59 I.: Důvody odchodu z evidence podle vzdělání

	Období	Našel si práci	Osobní a rodinné důvody	Sankční vyřazení	Z neznámého důvodu/na vlastní žádost	Zařazen na dotované místo	Zůstal v evidenci
Základní a bez vzdělání	D180	17,9	0,8	6,9	2,6	2,6	69,2
	D360	24,7	1,1	11,4	6,3	5,4	51,1
	D720	29,3	1,6	14,7	11	7,9	35,5
Středoškolské bez maturity	D180	30,7	0,7	3,7	2,8	1,5	60,5
	D360	40,9	1	5,8	7,2	3,4	41,7
	D720	46,9	1,3	7,6	13,1	5,3	25,8
Středoškolské s maturitou	D180	31,1	0,5	2,4	3	0,6	62,4
	D360	44,7	0,7	3,8	7,8	2,1	40,9
	D720	52,5	0,9	5,3	14,5	4	22,8
Vysokoškolské	D180	31,4	0,9	2	2,8	0,3	62,6
	D360	48,4	1	3,3	7	1	39,4
	D720	58,2	1,3	4,9	11,8	2,4	21,4

Skupina 55–59 I.: Důvody odchodu z evidence – zdravotní stav

	Období	Našel si práci	Osobní a rodinné důvody	Sankční vyřazení	ZND/na vlastní žádost	Zařazen na dotované místo	Zůstal v evidenci
Dobry	D180	42,8	0,7	5,1	3,6	1,5	46,3
	D360	55,3	1	7,7	7,4	3,3	25,3
	D720	61,2	1,2	9,6	11,3	5	11,7
Zdravotní znevýhodnění	D180	16,6	0,7	3,8	2,8	1,4	74,7
	D360	25,2	1	6,8	6,9	3,8	56,3
	D720	31	1,5	9,1	12,4	6,4	39,6
Částečně invalidní	D180	17,2	0,5	2,4	1,5	1,5	76,8
	D360	28	0,8	4	6,1	3,5	57,5
	D720	36,2	1,1	6	14,1	5,3	37,2
Plně invalidní	D180	11,7	0,6	2,1	2,2	1,3	82,2
	D360	20,4	0,8	3,6	8,2	2,8	64,2
	D720	27,5	1,3	5,6	18,7	4,3	42,5

Důvody odchodu z evidence ve věku 60+

	Období	Našel si práci	Osobní a rodinné důvody	Sankční vyřazení	Na vlastní žádost	Zařazen na dotované místo	Zůstal v evidenci
60 let N 12 475	D180	16,7	0,5	2,5	7,1	1,4	71,9
	D360	23,4	0,8	4,3	19,6	3	48,9
	D720	27,3	1	6,1	34,1	4,3	27,2
62 let N 9 374	D180	12,2	0,6	2,8	9,4	1,4	73,7
	D360	16,9	0,9	4,7	24,8	2,5	50,2
	D720	19,4	1,2	6,5	40,4	3,5	29
63 let N 7 693	D180	9,2	0,5	2,4	15,1	1	71,7
	D360	12,4	0,8	4,1	35,3	1,9	45,4
	D720	13,7	1,1	5,4	49,7	2,6	27,5
64 let N 3 096	D180	2,8	0,6	3,3	13,6	0,8	78,9
	D360	4,7	0,8	5,4	26,1	1,8	61,3
	D720	5,9	1,4	8,2	35,7	2,7	46,2
65 let N 1 426	D180	3,6	1,4	4,3	3,9	0,9	85,9
	D360	5,2	2	7,9	7,3	2	75,6
	D720	6,7	2,5	11,3	10,2	2,7	66,6
66 let N 889	D180	2,2	1	6	3,7	1,3	85,7
	D360	3,7	1,7	10	5,6	2,6	76,4
	D720	5,5	3	12,9	9,9	3,7	64,9

Závěry obecně vzhledem k 60+

- je skupina starších (60+), kteří se snaží zůstat déle na trhu práce, je v tom možné identifikovat i ekonomickou nezbytnost
- je obtížnější pro méně kvalifikované tento záměr naplnit a taky odcházet mimo ek. aktivitu.
- Zdravotní stav zdá se hraje dominantní roli v možnostech řešení obecně.
- Požadavek KZAM1 – zákonodárci a řídící pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci a úředníci, KZAM3 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

KZAM (K1) 1-4	D180	10,2	0,3	1,5	11,2	0,2	76,6
	D360	16,6	0,5	2,4	30,8	0,6	49,2
	D720	20,3	0,6	3,4	50,8	1,3	23,5
KZAM (K3) 9	D180	7,6	0,6	3,8	7,2	2,9	77,8
	D360	10,8	0,9	6,8	18	5,4	58,1
	D720	12,7	1,4	9,3	27,8	7,2	41,6

Závěry vzhledem k genderovým rozdílům

- U starších uchazečů nejsou nijak velké genderové rozdíly, u 50–54 let odchody ve prospěch žen, ale pak se otáčí.
- Výrazně méně žen v evidenci 60+, dříve odcházejí do ek. neaktivity
- Malá šance na zaměstnání, spíše směřuje k čekání na možnost jít do důchodu (log. doplněk).
- Skupina, která nemůže odejít (spíše tedy muži)
- Specifické případy, mohou být vnímáni jako oprávnění uchazeči (méně sankčních vyřazení, ale pak zlom muži 66 let, 14,2 %).

Rozdíly podle pohlaví ve věkových skupinách

		Období	Našel si práci	Osobní a rodinné důvody	Sankční vyřazení	Z neznámého důvodu/na vlastní žádost	Zařazen na dotované místo	Zůstal v evidenci
50–54	muži	D180	37,7	0,9	7,4	2,9	1,3	49,8
		D360	48,4	1,2	11,3	5,6	2,6	30,8
		D720	52,9	1,5	13,9	7,6	3,9	20,2
	ženy	D180	36,7	0,5	3,7	2,6	1,1	55,5
		D360	51	0,6	6	6,3	2,8	33,3
		D720	57,2	0,7	8	9	4,5	20,6
55–59	muži	D180	31,3	0,9	5,5	2,7	1,7	58
		D360	40,9	1,3	8,7	5,5	3,5	40
		D720	46,6	1,8	11,2	9,3	5,3	25,8
	ženy	D180	25,2	0,4	2,6	3	1,3	67,5
		D360	36,9	0,6	4,3	8,6	3,2	46,4
		D720	44	0,8	5,9	16	5,3	27,8
60+	muži	D180	14,4	0,7	3,1	9,2	1,4	71,2
		D360	19,4	1,1	5,3	22,7	2,7	48,9
		D720	22,2	1,5	7,2	35,5	3,7	29,9
	ženy	D180	7,4	0,3	2,1	10,6	0,9	78,7
		D360	11,5	0,5	3,6	27,4	1,9	55,1
		D720	14	0,7	5,1	43,1	3	34,1

MUŽI	Období	Našel si práci	Osobní a rodinné důvody	Sankční vyřazení	Z neznámého důvodu/na vlastní žádost	Zařazen na dotované místo	Zůstal v evidenci
61 let N 6 671	D180	19,1	0,7	3	5,4	1,7	70
	D360	25,5	1	5,1	16,7	3,2	48,5
	D720	29,6	1,4	6,9	30,3	4,4	27,4
62 let N 7 224	D180	14,1	0,7	2,9	9,3	1,5	71,6
	D360	19,3	0,9	4,8	25,2	2,6	47,1
	D720	21,9	1,3	6,6	41,5	3,6	25,1
63 let N 6 575	D180	10,1	0,6	2,2	16,6	1	69,4
	D360	13,5	0,8	3,8	39,2	1,8	40,9
	D720	14,7	1,2	4,8	54,5	2,3	22,5
64 let N 2 466	D180	3,2	0,6	3,3	16	0,8	76,1
	D360	5	0,8	5,3	31	1,7	56,2
	D720	6,1	1,4	7,9	41,8	0,5	40,3
65 let N 1 023	D180	3,5	1,7	4,8	3,9	1,1	85
	D360	5,4	2,4	8,4	7,5	2,4	73,8
	D720	6,9	3,1	11,8	10,5	3,3	64,3

Ženy	Období	Našel si práci	Osobní a rodinné důvody	Sankční vyřazení	Z neznámého důvodu/na vlastní žádost	Zařazen na dotované místo	Zůstal v evidenci
60 let N 6 677	D180	10,6	0,2	1,6	9,7	1,1	76,8
	D360	16,3	0,4	2,7	27,8	2,3	50,4
	D720	19,4	0,5	4,1	46,9	3,4	25,7
61 let N 5 350	D180	6,4	0,3	1,8	14,8	0,7	76
	D360	10,1	0,4	3,1	37,6	1,5	47,4
	D720	12,3	0,6	4,1	54,9	2,3	25,9
62 let N 2 150	D180	5,7	0,4	2,7	9,7	1	80,5
	D360	8,7	0,6	4,5	23,2	2,1	60,9
	D720	11,2	0,8	6,2	36,7	3,3	41,8
63 let N 1 118	D180	3,8	0,3	3,8	6,1	0,8	85,2
	D360	6,4	0,4	6	12,7	2,7	71,7
	D720	8,2	0,7	8,6	21,5	3,9	57,1
64 let N 630	D180	1,4	0,5	3	4	1,1	90
	D360	3,3	0,8	5,7	6,8	2,1	81,3
	D720	4,9	1,4	9,2	11,7	3,7	69

Využití opatření politiky zaměstnanosti

Věk (let)	SÚPM	VPP	Rekvalifikace zvolené	Rekvalifikace zabezpečované	Podpora v nezaměstnanosti	N Uchazečů
50	0,4	1,9	0,7	0,8	48,8	10 537
51	0,7	2	0,7	1	48,9	10 464
52	0,8	2,3	0,7	1,1	47,2	10 678
53	0,6	2,5	0,7	1,1	45,5	11 081
54	0,7	2,7	0,6	1,1	45,8	11 570
55	0,7	2,8	0,5	1,3	44,9	12 260
56	0,9	2,7	0,6	1,1	43,9	12 320
57	1	3	0,5	1,1	41	11 469
58	0,9	3,4	0,4	0,9	41,3	11 695
59	0,7	3	0,3	0,8	41,1	12 358
60	0,7	2,8	0,2	0,6	39	12 475
61	0,4	2,5	0,1	0,5	36,2	12 021
62	0,5	2,6	0,1	0,3	36,4	9 374
63	0,3	2,1	0,1	0,2	33,8	7 693
64	0,3	1,9	0,1	0,2	13,2	3 098
65	0,1	2,3	0	0,2	14,2	1 426
N programů 50+	1 056	4 229	717	1 373	95 326	162 581
N programů CEL	3 127	8 529	3 156	3 616	262 319	575 478
Procent z N (%)	33,8	49,6	22,7	37,9	36,3	28,3

Multi-variační analýza

- Coxova regrese 4 modely: Poměry rizik (HR).
- 2x zaměstnání (celá populace, 40+)
- 2x ekonomická neaktivita (celá populace, 40+)
- Vliv věku zůstává silný i při kontrole ostatních faktorů.
- Dále vliv:
 - zdravotní stav,
 - základní vzdělání,
 - v hmotné nouzi,
 - 3 a více dětí.
- nižší šance u osob s dlouhodobou předchozí nezaměstnaností a jedinou nezaměstnaností.

Coxovy regrese

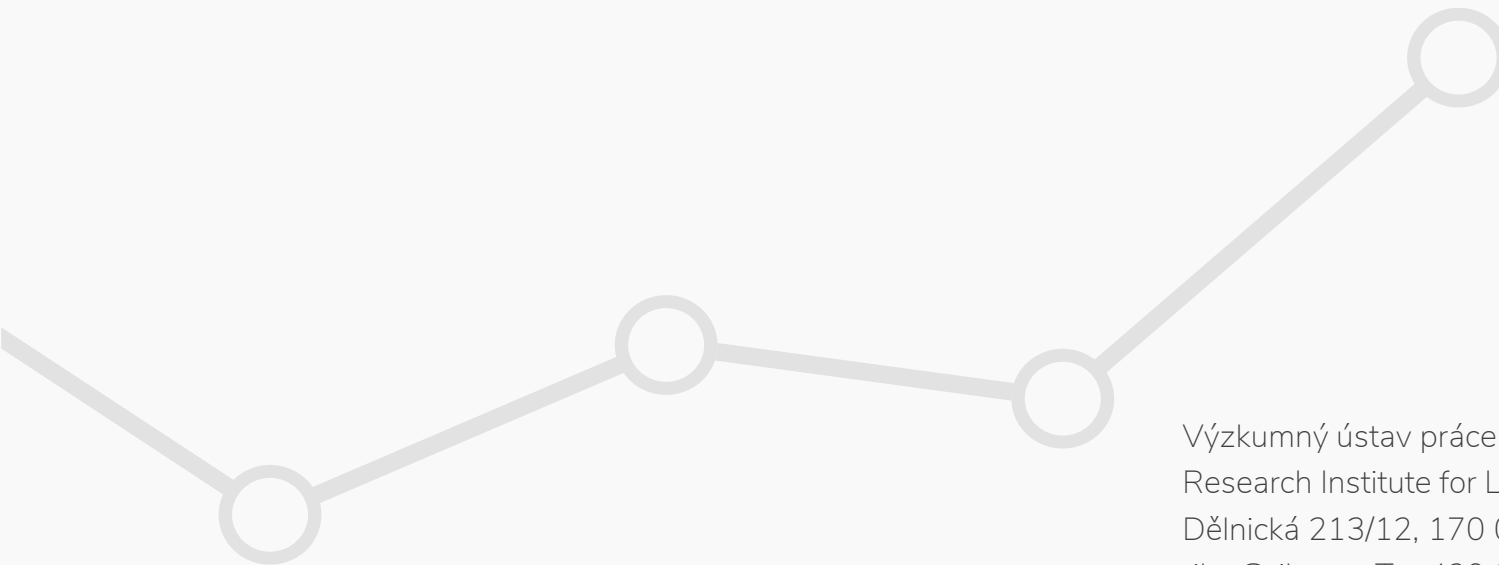
	Populace, zaměst.	40+, zaměst.	Populace, ekon. n.	40+, ekon. neak.
Věk 40–49	1,18 (45+)	REF	0,71 (45+)	REF
Věk 50–54	0,97	0,85	0,65	0,85
Věk 55–59	0,71	0,64	0,85	1,11
Věk 60+	0,33	0,31	2,35	3,17
Dobrý	REF	REF	REF	REF
Zdravotní znevýhodnění	0,52	0,49	0,68	0,67
Částečná invalid.	0,52	0,50	0,84	0,83
Plná invalidita.	0,40	0,38	1,03	1,00
V hmotné nouzi	0,44	0,45	0,45	0,45
3+ dětí	0,73	0,86	1,50	1,35
Dříve SVČ	0,87	0,79	0,65	0,66
DI. př. evidence	0,89	1,17	0,83	0,89
Vyučen	1,65	1,45	1,31	1,36

Závěry

- U starších osob menší šance na nezaměstnanost, ale při nezaměstnanosti menší šance na nalezení zaměstnání (LR).
- Velmi významné rozdíly podle věku v šanci nalezení nedotovaného zaměstnání.
- Může být nejen významem faktorů, ale též jejich výskytem (zdravotní stav, rodinné faktory)
- Opatření APZ jsou na tuto skupinu silně cílena, ale rozsahem nemohou změnit zásadně situaci.
- V před-důchodovém věku již je velmi malá šance na nalezení zaměstnání.
- Tři skupiny vzhledem k důchodovému věku: a) odchází dříve, b) odchází po dosažení důchodového věku, c) zůstávají v evidenci.

Děkujeme za pozornost

ondrej.hora@rilsa.cz

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Research Institute for Labour and Social Affairs
Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7
rilsa@rilsa.cz, T: +420 211 152 711
www.rilsa.cz